

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยสยาม

วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา

คณะวิทยาศาสตร์/ภาควิชาเทคโนโลยีการอาหาร

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

127-223 จุลชีววิทยาทางอาหาร

2. จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมงบรรยาย-ปฏิบัติการ-ค้นคว้าด้วยตนเอง)

3 หน่วยกิต 3(3-0-6)

- 3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
  - 3.1 หลักสูตร

วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการอาหาร

3.2 ประเภทของรายวิชา (วิชาศึกษาทั่วไป / วิชาเฉพาะ / วิชาเลือกเสรี)

วิชาเฉพาะ

- 4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
  - 4.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์อำพรรณ ชัยกุลเสรีวัฒน์
  - 4.2 อาจารย์ผู้สอน อาจารย์อำพรรณ ชัยกุลเสรีวัฒน์
- 5. ภาคการศึกษา ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ 2/2556 ชั้นปีที่ 2, 3

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite)

122-211 จุลชีววิทยาทั่วไป และ 122-212 ปฏิบัติการจุลชีววิทยาทั่วไป

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites)

127-224 ปฏิบัติการจุลชีววิทยาทางอาหาร

8. สถานที่เรียน

อาคาร 14 ห้อง 14-505

9. วันที่จัดทำรายละเอียดของรายวิชา หรือวันที่มีการปรับปรุงครั้งล่าสุด

25 ตุลาคม 2556

หมวดที่ 2. จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

- 1. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงความสำคัญของจุลินทรีย์ทางอาหาร
- 2. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงและเข้าใจการเน่าเสียของอาหารชนิดต่างๆ และหลักในการถนอมอาหาร
- 3. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงและเข้าใจผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้จากการกระทำของจุลินทรีย์
- 4. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงและเข้าใจอาหารเป็นพิษที่เกิดจากจุลินทรีย์
- 5. เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงและเข้าใจหลักการที่ดีสำหรับสุขาภิบาลอาหาร

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

- 1. เพื่อให้นักศึกษามีฐานความรู้ในการศึกษาวิชาอื่น ๆ ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร
- 2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ฐานความรู้ในวิชานี้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร

หมวดที่ 3. ส่วนประกอบของรายวิชา

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาจุลินทรีย์ที่มีบทบาทความสำคัญต่ออุตสาหกรรมอาหาร การเน่าเสียของอาหาร และจุลินทรีย์ก่อโรคใน อาหาร วิธีการควบคุมและกำจัดจุลินทรีย์ในผลิตภัณฑ์อาหาร อาหารเป็นพิษจากจุลินทรีย์ มาตรฐานอาหารและการ ควบคุมทางด้านจุลชีววิทยา

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้/ภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การ	การศึกษาด้วยตนเอง
45 ชั่วโมง	ไม่มี	ฝึกงาน	90 ชั่วโมง
		ไม่มี	

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรม ที่ต้องพัฒนา

- 1) มีจิตสำนึกและตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (1.1)
- 2) แสดงความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอ (1.2)
- 3) มีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (1.3)

1.2 วิธีการสอน

- 1) เปิดโอกาสให้นักศึกษามีการตั้งคำถามหรือตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ในชั้นเรียนในโอกาสต่างๆ
- 2) อาจารย์ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในเรื่องต่างๆ เช่น การตรงต่อเวลาและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา เป็นต้น

1.3 วิธีการประเมินผล

- 1) สังเกตพฤติกรรม และประเมินในด้านการเข้าเรียน การส่งงาน งานกลุ่ม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การเปิด โอกาสให้เพื่อนร่วมชั้นซักถาม มีจิตสำนึกและตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และการมีสัมมาคารวะ ต่อผู้อาวุโสและอาจารย์ มีความขยัน ซื่อสัตย์ และตรงต่อเวลา
- 2) สังเกตพฤติกรรมการเข้ากลุ่มของนักศึกษา

2. ความรู้

2.1 ความรู้ ที่ต้องได้รับ

- 1) มีความรู้หลักการทฤษฎี (2.1)
- 2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (2.2)

2.2 วิธีการสอน

- 1) อาจารย์ผู้สอนบรรยาย และใช้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ให้นักศึกษาหาทางค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม และการค้นคว้าทางอินเตอร์เน็ต เป็นต้น
- 2) มอบหมายงานรายบุคคลและกลุ่ม
- 3) นักศึกษานำเสนอรายงาน

2.3 วิธีการประเมินผล

- 1) สอบกลางภาค
- 2) สอบปลายภาค
- 3) การทดสอบย่อย
- 4) ประเมินงานรายบุคคลและกลุ่ม

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญา ที่ต้องพัฒนา

- 1) สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูล จากหลักฐานใหม่ แล้วนำข้อสรุปมาใช้ (3.1)
- 2) สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจในบริบททางวิชาการและวิชาชีพ (3.3)

3.2 วิธีการสอน

- 1) อาจารย์ผู้สอนบรรยาย และใช้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ให้นักศึกษาหาทางค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม ที่เป็นข้อมูลที่ทันสมัย และการค้นคว้าทางอินเตอร์เน็ต เป็นต้น
- 2) มอบหมายงานกลุ่ม
- 3) นักศึกษานำเสนอรายงาน

3.3 วิธีการประเมินผล

- 1) สอบกลางภาค
- 2) สอบปลายภาค
- 3) ประเมินงานรายกลุ่ม

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ที่ต้องพัฒนา

1) มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานรายบุคคลและงานกลุ่ม (4.1)

4.2 วิธีการสอน

- 1) มอบหมายงานรายบุคคลและกลุ่ม
- 2) นักศึกษานำเสนอรายงาน

4.3 วิธีการประเมินผล

1) ประเมินความรับผิดชอบจากงานรายบุคคลและกลุ่ม

5 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ต้องพัฒนา

- 1) สามารถระบุเข้าถึงและคัดเลือกแหล่งข้อมูล (5.3)
- 2) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความก้าวหน้า (5.6)

5.2 วิธีการสอน

- 1) การสอนโดยมีการนำเสนอข้อมูลจากการค้นคว้าทางอินเตอร์เน็ต เพื่อเป็นตัวอย่างกระตุ้นให้นักศึกษาเห็น ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอและสืบค้นข้อมูล
  - 2) การแนะนำเทคนิคการสืบค้นข้อมูลและแหล่งข้อมูล
  - 3) มอบหมายงานรายบุคคลและกลุ่ม

5.3 วิธีการประเมินผล

1) ประเมินรายงานที่มีการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในด้านการคัดเลือกแหล่งข้อมูล และ ติดตามความก้าวหน้า

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน	กิจกรรม	ผู้สอน
		ชั่วโมง	การเรียน การสอน สื่อที่ใช้	
1	แนะนำคำอธิบายรายวิชา	3	- อธิบายแผนการเรียน วิธีการเรียน การ	อาจารย์อำพรรณ
	ความสำคัญของจุลินทรีย์ด้านอาหาร ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญและการ รอดชีวิตของจุลินทรีย์ ในอาหาร		ให้คะแนน และการมอบหมายงานให้ทำทั้ง งานรายบุคคลและกลุ่ม - งานรายบุคคล รายงานข่าวเกี่ยวกับ จุลชีววิทยาทางอาหารจากอินเตอร์เน็ต เสนอในสัปดาห์ที่ 3, 4, 5, 6, 9, 10 และ 11 - งานกลุ่มสรุปเรื่องเกี่ยวกับจุลชีววิทยา ทางอาหารจากวารสารภาษาอังกฤษ โดย ส่งรายงานในสัปดาห์ที่ 14 และรายงานใน	
	a. a	2	สัปดาห์ที่16	600
2	จุลินทรีย์ที่มีความสำคัญในอาหาร	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	(รา)		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	

แบบ มคอ. 3

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน	กิจกรรม	ผู้สอน
		ชั่วโมง	การเรียน การสอน สื่อที่ใช้	
3	จุลินทรีย์ที่มีความสำคัญในอาหาร	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	(แบคทีเรีย)		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- นักศึกษารายงานข่าวเกี่ยวกับจุล	
			ชีววิทยาทางอาหารจากอินเตอร์เน็ต	
4	การปนเปื้อนในอาหาร	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	การเน่าเสียของอาหาร		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- นักศึกษารายงานข่าวเกี่ยวกับจุล	
			ชีววิทยาทางอาหารจากอินเตอร์เน็ต	
5	หลักการทั่วไปในการถนอมอาหาร	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	การถนอมอาหารโดยใช้ความร้อน		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- นักศึกษารายงานข่าวเกี่ยวกับจุล	
			ชีววิทยาทางอาหารจากอินเตอร์เน็ต	
6	การถนอมอาหารโดยใช้ความเย็น	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	การถนอมอาหารโดยการทำแห้ง		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- นักศึกษารายงานข่าวเกี่ยวกับจุล	
			ชีววิทยาทางอาหารจากอินเตอร์เน็ต	
7	การถนอมอาหารโดยใช้สารเคมีและ	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	การถนอมอาหารโดยการฉายรังสี		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- ทดสอบย่อยครั้งที่ 1	
8	สอบกลางภาค			
9	จุลชีววิทยาของเนื้อสัตว์ และ	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	ผลิตภัณฑ์		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
	จุลชีววิทยาของปลา และอาหาร		นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
	ทะเลต่างๆ		- นักศึกษารายงานข่าวเกี่ยวกับจุล	
			ชีววิทยาทางอาหารจากอินเตอร์เน็ต	

แบบ มคอ. 3

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน	กิจกรรม	ผู้สอน
		ชั่วโมง	การเรียน การสอน สื่อที่ใช้	
10	จุลชีววิทยาของไข่	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	จุลชีววิทยาของนมและผลิตภัณฑ์นม		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- นักศึกษารายงานข่าวเกี่ยวกับจุล	
			ชีววิทยาทางอาหารจากอินเตอร์เน็ต	
11	จุลชีววิทยาของผัก และผลไม้	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	จุลชีววิทยาของอาหารบรรจุกระป๋อง		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- นักศึกษารายงานข่าวเกี่ยวกับจุล	
			ชีววิทยาทางอาหารจากอินเตอร์เน็ต	
12	อาหารหมัก	3	- อธิบายเนื้อหาพร้อมยกตัวอย่าง	อาจารย์อำพรรณ
			ประกอบการอธิบาย	
			- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
13	อาหารและเอนไซม์ที่ผลิตจาก	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	จุลินทรีย์		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
14	อาหารเป็นพิษ และการเกิดโรคจาก	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	อาหาร		- อาจารย์ซักถามนักศึกษาและเปิด	
			โอกาสให้นักศึกษาซักถาม แสดงความ	
			คิดเห็น	
15	สุขาภิบาลอาหาร	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	·		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- ทดสอบย่อยครั้งที่ 2	
16	นำเสนอรายงานกลุ่ม	3	- อธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ	อาจารย์อำพรรณ
	·		- อาจารย์ซักถามและเปิดโอกาสให้	
			นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็น	
			- นักศึกษาเสนอรายงานกลุ่มหน้าชั้น	
			เรียน เรื่องเกี่ยวกับจุลชีววิทยาทาง	
			อาหารจากวารสารภาษาอังกฤษ	
17	สอบปลายภาค			

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมินผลนักศึกษา	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของ การประเมินผล
1.2, 2.1, 2.2, 3.3	สอบกลางภาค	8	25
1.2, 2.1, 2.2, 3.3	สอบปลายภาค	17	40
2.1, 2.2	การทดสอบย่อย (Quiz) 2 ครั้ง	7, 15	10
2.1, 2.2, 4.1, 5.3, 5.6	รายงานบุคคล (รายงานข่าวเกี่ยวกับจุลชีววิทยาทางอาหาร จากอินเตอร์เน็ต)	3, 4, 5, 6, 9, 10, 11	5
	 ตรงต่อเวลา และรับผิดชอบ (1%) ความน่าสนใจ และทันสมัย (1%) การคัดเลือกแหล่งข้อมูล ได้ถูกต้องและเหมาะสม (2%) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตาม ความก้าวหน้า (1%) 		
2.1, 2.2, 3.3 4.1, 5.3, 5.6	รายงานกลุ่ม (สรุปเรื่องเกี่ยวกับจุลชีววิทยาทางอาหารจากวารสารภาษาอังกฤษ โดยส่งรายงาน) — เอกสารประกอบการรายงาน — ตรงต่อเวลา และรับผิดชอบ (1%) — ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนด และเป็นระเบียบ เรียบร้อย (1%) — ความรู้ ความเข้าใจทางวิชาการ (3%) — การคัดเลือกแหล่งข้อมูล ได้ถูกต้องและเหมาะสม (1%) — การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตาม ความก้าวหน้า (1%) — การรายงาน — ความสามารถในการนำเสนอ (2%) — สื่อในการนำเสนอ (2%) — การตอบคำถาม (1%) — การประเมินพฤติกรรมกลุ่มโดยนักศึกษา (2%)	16	15
1.1, 1.2, 1.3, 4.1	การประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความขยัน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลาความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน และมีจิตสำนึกและตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ	1-16	5

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. หนังสือ ตำราและเอกสารประกอบการสอนหลัก

Frazier, W.C. and Westhoff, D.C. 1988. Food Microbiology. McGraw-Hill.

2. หนังสือ เอกสาร และข้อมูลอ้างอิง ที่สำคัญ

Jay, J.M. 1996. Modern Food Microbiology. Chapman & Hall. 2572 กลุ ครูส่ง. 2538. จุลชีววิทยาในกระบวนการแปรรูปอาหาร. โอเดียนสโตร์. วิลาวัณย์ เจริญจิระตระกูล. 2539. จุลินทรีย์ที่มีความสำคัญด้านอาหาร. โอเดียนสโตร์ สุมาลี เหลืองสกุล. 2539. จุลชีววิทยาทางอาหาร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

3. หนังสือ เอกสาร และข้อมูลอ้างอิง ที่แนะนำ

Clive de W. Blackburn and Peter J. McClure. 2002. Foodborne pathogens : hazards, risk analysis and control Woodhead : CRC : Combridge England. 521p.

Robert L. Shewfelt. 2009. Introducing food Science. Boca Raton: CRC Press. 363p.

หมวดที่ 7. การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

ให้นักศึกษาทุกคนประเมินประสิทธิผลของรายวิชา ซึ่งรวมถึง วิธีการสอน การจัดกิจกรรมในและนอกห้องเรียน สิ่ง สนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่ได้รับและเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรายวิชา ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย

2. การประเมินการสอน

การประเมินการสอน จากการสังเกตขณะสอน ผลการสอบ และการทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

อาจารย์ผู้สอนทบทวน และปรับปรุงวิธีการสอน จากผลการประเมินประสิทธิผลของรายวิชา จัดทำแฟ้มสะสมงาน รายวิชาและรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) ทุกภาคการศึกษา ภาควิชากำหนดให้และมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในชุมชนนักปฏิบัติของคณะวิทยาศาสตร์ เพื่อหารือปัญหาการเรียนรู้ของนักศึกษาและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

กรรมการพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาทำหน้าที่ทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชาโดยประเมิน คุณภาพของข้อสอบและความเหมาะสมของการให้คะแนน ตลอดจนพิจารณาระดับคะแนนในรายวิชา

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และ รายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น

แบบ มคอ. 3

ลงชื่อผู้รับผิดชอบรายวิชาและผู้สอน	หัวหน้าภาควิชา	คณบดีอนุมัติ
(อ.อำพรรณ ชัยกุลเสรีวัฒน์)	(ผศ.ดร.ธัญญาภรณ์ ศิริเลิศ)	(ดร.กาญจนา มหัทธนทวี)
//	//	//